

KAKO DOSEČI VARNEJŠE OBISKOVANJE GORA

How to Improve Safety in the Mountains

Danilo Škerbinek*

UDK 796.52:614.88

Povzetek

Obiskovalci gora premalo storijo za svojo varnost. Avtor članka jih poziva k načrtnemu ter pozornemu doživljanju gora in s tem k pridobivanju izkušenj ter znanja. Slednje bo pomagalo pri oblikovanju miselnih vzorcev, ki bodo na voljo takrat, ko bo treba hitro ukrepati.

Abstract

Visitors to the mountains do not take enough precautions for their safety. The author calls on mountaineers to plan their mountain activities carefully and experience the mountains with open eyes in order to acquire rich experience and knowledge. This will help to develop patterns of thinking that may be crucial when a quick response is urgently necessary.

Vsaka dejavnost, še posebej telesna, zahteva, da tisti, ki se je loteva, obvlada vse potrebno za varno udeleževanje. To velja tudi za hojo v gore.

Poglejmo glavne ugotovitve analize gorskih nesreč za leto 1997.

Glavni vzrok zanje je bil zdrs, nato padec, telesna nepripravljenost, nepoznavanje terena, neprimerna tehnična in osebna oprema, izčrpanost itn. Vzroki so bili skoraj isti kot prejšnja leta.

Velik del obiskovalcev gora bolj malo skrbi za svojo varnost. Ugotavljamo, da je vsak, ki ne skrbi dovolj za svojo varnost, ranljiv za napake, ki so na poti v gore možne na skoraj vsakem koraku.

Obiskovalci naših gora so razmeroma dobro opremljeni. Če se odločijo za zahtevnejšo turo, se jih večina nanjo tudi vsaj srednje dobro telesno in tehnično pripravi pa tudi primerno opremljeni.

Nevarnostim se izpostavijo takoj, ko začnejo gorski cilj podcenjevati. Napake, ki jih nepripravljeni za gorsko pot doživljajo, se pojavljajo druga za drugo in se seštevajo: zahtevnejši je cilj, bolj se subjektivnim dispozicijam pridružijo objektivne okoliščine. Oboje ustvarja nevarne razmere. Zahtevnejši je cilj in zato pot, toliko večja je možnost, da se nevarnosti oblikujejo v nesrečen dogodek. Kako se bo ta zapletel in končal, je odvisno od časa, kraja, razmer in gorniške pripravljenosti.

Izkušen gornik bo svoj korak (hitrost) prilagodil telesni pripravljenosti in lokalnim razmeram v gorah. Okolico bo pozorno opazoval, in tako zgodaj zaznal možnost za

nevarnost. Ocenjevanje razmer, pojav nevarne situacije in trenutek njenega pojava so seveda zelo povezani s poznavanjem nevarnosti v gorah in z gorniški izkušnjami.

Ko bo gornik nevarne razmere prepoznal, po potreboval znanje, kako se jim izogniti, oz. kako ukrepati.

Tako hitro, kot se nenavadne razmere pojavijo, moramo tudi ugotoviti, kaj nam preti in kako čim hitreje ukrepati. Velikokrat slišimo koga, ko se pridruša, da se lahko za celo kožo zahvali le svojemu hitremu reagiranju.

Velikokrat pa se je treba odzvati kar refleksno. Ali to obvladamo?

Ustrezno in hitro se bomo sposobni refleksno odzvati, če bomo redno hodili v gore in imeli izkušnje s težavami, na katere lahko naletimo.

Neprecenljivo vlogo v nevarnih razmerah imajo torej **miselni vzorci** oz. pomnjenje specifičnih dogodkov, t.j. izkušenj in znanja.

Bolj bomo potrebne veščine in znanje **obvladali** in jih še **utrjevali**, več bomo imeli možnosti za srečen potek in razplet dogodka.

Uspešno preprečevanje nevarnosti v gorah se začne z novimi in novimi miselnimi vzorci. Obiskovalci gora se morajo potruditi gorništvu doživeti razumsko, si nabirati čimveč izkušenj in znanja ter to dopolnjevati in utrjevati.

Stara resnica je, da so izkušnje zbir srečnih dogodkov. Tudi za gore velja, da lahko za svojo varnost največ prispeva vsak sam.

Slika 1. Učenje navezovanja
Figure 1. Learning roping techniques

Slika 2. Kako se zavarujemo na izpostavljeni gorski poti
Figure 2. How to protect yourself on exposed mountain routes

Veliko Slovencev se vključuje v planinsko organizacijo, da bi si zagotovili čim varnejšo pot v gore. Menijo, da so s tem že storili vse, kar je bilo treba. Planinska organizacija organizira šolanje, tečaje, vaje itd. iz planinskih veščin, vendar odziv članstva ni takšen, kot bi si želeli, čeprav bi lahko ravno znanje, pridobljeno na teh šolanjih, preprečilo marsikatero gorsko nesrečo.

Z nesrečo in njenimi posledicami se v večini primerov sooči GRS. Velikokrat se sprašujemo, kako to, da ljudje tako poceni "prodajajo" svojo kožo. Večine nesreč ne bi bilo, če bi upoštevali vsaj osnovno znanje iz programa osnovne planinske šole.

Slika 3. Preventivno delo gorskih reševalcev
Figure 3. Mountain rescuers conducting preventive work

Verjetno je razumljivo, da je osnovna naloga GRS že od vsega začetka organiziranega delovanja preprečevanje nesreč.

Planinskim društvom, kočam in v roke obiskovalcem gora smo v zadnjem obdobju dali veliko pisemenih preventivnih navodil o obnašanju in udeleževanju v gorah, o tem, kako se izogniti nevarnostim, kako ukrepati ob gorski nesreči, kakšne podatke o ponesrečencu potrebuje GRS, da se bo reševalna akcija čimprej začela in da bo čimbolje opravljena, kam sporočati podatke o gorski nesreči itn.

Prepričani smo, da so največ vredna sporočila iz vsakoletnih analiz gorskih nesreč. Kolikor je le možno, izluščimo podatke o razmerah, vzrokih in posledicah sleherne nesreče.

Člani GRS tudi na vzgojnih akcijah, namenjenih obiskovalcem gora, smučarjem, tabornikom in drugim, predavajo in vodijo vaje o pravilnem gibanju v gorah, o potrebni opremlitvi, nevarnostih in nesrečah, prvi pomoči, reševalni tehniki in reševanju.

Radi se seveda odzovejo tudi vabilom za sodelovanje v šolskih krožkih in šoli v naravi, za predavanja na kadrovskih tečajih vseh vrst, preventivno spremljajo zahtevne ter množične izlete in drugo.

Poslušalci jim povsod pozorno prisluhnejo, ko navodila in nasvete povežejo s primeri iz dosedanjih nesreč, ki jih že več kot 25 let skrbno analizirajo.

Ob zaključku takih konstruktivnih pogovorov vedno upajo, da so besede padle na plodna tla in si želijo, da bi čimveč časa, ki ga darujejo za delo v GRS, raje porabili za preventivno kot reševalno delo.

Slika 4. Kar se Janezek nauči...
Figure 4. Practice makes perfect ...

Vse več je primerov, ko planinci odidejo v gore in ne pustijo nobenega sporočila o tem, kam so se odpravili. Ko jih do napovedane ure oz. še huje, do začetka delovnih obvez ni nazaj, začnejo zvoniti telefoni.

Predstavniki gorske reševalne službe avstrijske Koroške, Štajerske, italijanske Furlanije in Slovenije smo se lani na sestanku (redno se sestajamo že več kot 15 let) dogovorili, da bomo skupaj izdali predstavljeni obrazec, ki naj bi pomagal, da bomo reševalci, ko nas bodo svojci prosili za pomoč, manj tavalji v temi.

Slika 5. Obiskovalci gora se seznanjajo z reševalnim delom.
Figure 5. Demonstration of rescue work

AKTION "SICHERHEIT IN DEN BERGEN"

AKCIJA "VARNOST V GORAH"

AZIONE "SICUREZZA IN MONTAGNA"

NAČRT IZLETA !

O načrtovanem izletu v gore vselej seznanite znance ali sorodnike. Redno se **vpisujte** v vpisno knjigo v kočah, na vrhovih in v stenah.

V primeru, da vam zgoraj zapisano ni možno storiti, **vpišite** vaš načrtovani izlet na ta obrazec. Vaše morebitno iskanje ali reševanje bo vsled tega olajšano in kratkotrajnejše.

Datum, začetek izleta v gore, dne _____ ob _____ uri
 Cilj izleta _____
 Opis poti vzpona in sestopa _____

 Rezervni cilj izleta _____
 Načrtovani povratek, dne _____ ob _____ uri
 Na poti sem sam / z naslednjimi spremljevalci:

Izpolnjeni obrazec pustite pri oskrbniku koč ali v predalčku vašega vozila!

Slika 6. Obrazec, s katerim lahko poskrbite za svojo varnost
 Figure 6. This form will contribute to your personal safety

Letos je GRS dala v javnost trojezično tiskovino (nem., ital., slov.), ki jo predstavlja slika 6.

Razmislite, ali obveščate koga o svojih gorskih poteh. Odgovor vam bo povedal, koliko poskrbite za svojo hitro pomoč v primeru, da bi jo potrebovali. Predstavljeni obrazec vam bo v prihodnje pri tem gotovo v pomoč.

Sklep

Pot v gore naj bo postopna in ne brez znanja. Tako si bomo pridobivali izkušnje, dopolnjevali znanje in se pripravljali za vse zahtevnejše cilje. Če smo se odločili za zahteven cilj, potem naj to ne bo naša prva pot v gore.